

Parlamentul
Republicii Moldova

OS nr. 70
25.11.2022

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia juridică, numiri și imunități

AMENDAMENT

la proiectul de lege pentru adoptarea Codului electoral

(nr. 288 din 13.07.2022)

1. În preambul, după textul „publice locale,” se introduce textul „a alegerilor regionale,”.

2. Articolul 1:

după noțiunea „alegeri parțiale” se introduce noțiunea „alegeri regionale” cu următorul cuprins:

„alegeri regionale – alegeri organizate în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia pentru funcția de Guvernator (Bașcan) al Găgăuziei, a deputaților Adunării Populare a Găgăuziei, precum și referendumurile pe probleme, atribuite de Legea nr.344/1994, în competența Găgăuziei;”;

noțiunea „concurenți electorali” se completează cu litera d) cu următorul cuprins: „d) partidele politice, blocurile electorale și persoanele care candidează pentru funcția de Bașcan al Găgăuziei sau deputat în Adunarea Populară a Găgăuziei, înregistrați de Consiliul Electoral Central al Găgăuziei – în cazul alegerilor regionale.”

la noțiunea „organe electorale”, după textul „locale,” se introduce textul „alegerilor regionale,”

3. Articolul 17:

alineatul (1) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) Consiliul Electoral Central al Găgăuziei.”;

articolul se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Consiliul Electoral Central al Găgăuziei este parte integrantă a sistemului organelor electorale ale Republicii Moldova și exercită atribuțiile organului electoral central în cadrul alegerilor regionale în condițiile prezentului cod și a actelor normative locale. În cazul alegerilor în Parlament, pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, în autoritățile administrației publice locale, precum și referendumurilor, Consiliul Electoral Central al Găgăuziei exercită atribuțiile consiliului electoral de circumscripție de nivelul doi în condițiile prezentului cod.”

4. Articolul 25 se completează cu litera z) cu următorul cuprins:

„z) asigură, de comun cu Consiliul Electoral Central din Găgăuzia, exercitarea și protecția drepturilor electorale ale cetățenilor Republicii Moldova în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor regionale, precum și acordă asistența informațională, metodologică necesară, contribuie la dezvoltarea profesională a angajaților organelor electorale.”

5. La articolul 35 alineatele (4) litera b), (5) și (8), textul „, după caz, de Adunarea Populară a Găgăuziei,” se exclude;

6. Articolul 36 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 36.** Consiliul Electoral Central din Găgăuzia

(1) Componenta Consiliului Electoral Central din Găgăuzia se aprobă de Adunarea Populară a Găgăuziei în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (3) lit. d) din Legea nr. 344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri) și legea locală. În cazul alegerilor Parlamentului, alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, alegerilor în autoritățile administrației publice locale, precum și desfășurarea referendumurilor, Consiliul Electoral Central din Găgăuzia, format din președinte și secretar, exercită atribuțiile Consiliului Electoral de Circumscripție și este suplinit cu membri în modul prevăzut de articolul 35 din prezentul cod.

(2) Președintele și secretarul Consiliului Electoral Central din Găgăuzia, se aleg de către membrii acestuia. Comisia Electorală Centrală, prin hotărâre, în condițiile prezentului Cod și a cerințelor Legii nr.199/2010, le confirmă statutul de persoane care dețin funcții de demnitate publică.

(3) Finanțarea curentă a Consiliului Electoral Central din Găgăuzia, precum și finanțarea necesară pregătirii și desfășurării alegerilor regionale se realizează din bugetul Găgăuziei. Finanțarea necesară organizării și desfășurării alegerilor Parlamentului, alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, în autoritățile administrației publice locale, precum și desfășurarea referendumurilor, se realizează din bugetul

Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova din mijloacele prevăzute pentru alegeri.

(4) Consiliul Electoral Central din Găgăuzia, pe perioada exercitării atribuțiilor sale, este asistat de un aparat de lucru, al cărui structură și efectiv-limită este aprobat de către acesta. Pe durata perioadei electorale, Consiliul Electoral Central din Găgăuzia este în drept să angajeze în baza contractelor individuale de muncă, pe durată determinată, personal suplimentar, în limitele stabilite de Comisia Electorală Centrală.

(5) Consiliul Electoral Central din Găgăuzia deține acces la Registrul de Stat al Alegătorilor în condițiile stabilite de Comisia Electorală Centrală.

(6) Președintele și secretarul Consiliului Electoral Central din Găgăuzia pot participa, fără drept de vot, la ședințele Comisiei Electorale Centrale.

(7) În perioada dintre alegeri, Președintele Consiliului Electoral Central din Găgăuzia exercită atribuțiile prevăzute la art.37 alin.(2) din prezentul cod.

(8) Pe durata exercitării atribuțiilor, președintelui și secretarului Consiliului Electoral Central din Găgăuzia le sunt aplicabile condițiile de eligibilitate, garanțiile și restricțiile prevăzute la art. 20 alin. (8), art. 22 alin. (1) - (4) și art. 23 din prezentul cod.

(9) Mandatul funcției de președinte și secretar al Consiliului Electoral Central din Găgăuzia pot înceta înainte de termen în condițiile prevăzute la art. 22 din Legea 199/2010 și în caz de rechemare în conformitate cu prevederile stabilite de legea locală.”

7. La articolul 55 alineatul (1) litera a) după cuvântul „alegerile”, se introduce textul „regionale”.

8. La articolul 58:

alineatul (3) după cuvântul „prezidențiale” se introduce cuvântul „regionale”;

alineatul (4) după cuvântul „alegerile” se introduc cuvintele „regionale și”;

9. La articolul 73 alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Buletinele de vot se întocmesc în limba română. În cazul alegerilor regionale și referendumurilor, buletinele de vot se întocmesc și în altă limbă pentru a facilita participarea la scrutin a minorităților etnice care locuiesc compact în circumscripțiile electorale respective.”.

10. În denumirea Titlului V, după cuvântul „Alegerile” se introduc cuvintele „regionale și”

11. Articolul 155 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 155.** Particularitățile organizării alegerilor regionale

(1) Particularitățile organizării și desfășurării alegerilor regionale se stabilesc prin actele normative aprobate de Adunarea Populară a Găgăuziei, în conformitate cu prevederile Legii privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri) și ale prezentului cod.

(2) Finanțarea campaniei electorale a concurenților electorali în cadrul alegerilor regionale, supravegherea și controlul acestora se efectuează în condițiile prezentului cod și legislația locală. Rapoartele despre mijloacele bănești acumulate și cheltuielile efectuate în campania electorală, prezentate în conformitate cu alin.(3) al art.58 din prezentul cod, se transmit de Comisia Electorală Centrală către Consiliul Electoral Central al Găgăuziei pentru informare și luarea de decizii potrivit competenței.

(3) Listele electorale la alegerile regionale se formează în baza Registrului de Stat al Alegătorilor, conform criteriilor stabilite de prezentul cod.

(4) Contestațiile depuse în cadrul alegerilor regionale se examinează în condițiile prezentului cod și legea locală. Hotărârile Consiliului Electoral Central al Găgăuziei în perioada electorală a alegerilor regionale se contestă direct la Curtea de Apel Comrat.

(5) Observatorii naționali la alegerile regionale se acreditează de către Consiliul Electoral Central din Găgăuzia, iar cei internaționali de către Comisia Electorală Centrală.”

12. Art. 246 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Președintele și secretarul Consiliului Electoral Central al Găgăuziei, care sunt în funcție la data intrării în vigoare a prezentului Cod, își exercită de drept atribuțiile sale până la expirarea mandatului. În caz de încetare înainte de termen a funcției de președinte sau secretar al Comisiei Electorale Centrale a Găgăuziei, numirea va fi efectuată în condițiile art. 36 din prezentul cod și prevederile legii locale.”

Argumentare: a se vedea anexele la prezentul amendament.

Olesca STAMATE
Deputat în Parlament

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

Comisia juridică, numiri și imunități

NOTA INFORMATIVA asupra principiilor generale de încadrare a Comisiei Electorale din Găgăuzia în sistemul organelor electorale naționale

La solicitarea conducerii Parlamentului, pe platforma Grupului de lucru pentru asigurarea, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității unității teritoriale autonome Găgăuzia și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia, au fost examinate propunerile parvenite din partea Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova și Comisiei Electorale Centrale din Găgăuzia - „Principiile generale de încadrare a Comisiei Electorale din UTAG în sistemul organelor electorale naționale”.

În recomandările prezentate, și semnate de către ambii președinții ai organelor electorale menționate supra, sunt expuse tezele privind conceptul de încadrare a Comisiei Electorale din UTAG, în sistemul organelor electorale din Republica Moldova, statutul acesteia, competențele și procedurile generale de organizare a alegerilor din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, conform normelor prevăzute de legislație.

Potrivit principiilor stabilite de ambele comisii, organul electoral din unitatea teritorială autonomă va fi denumit Consiliul Electoral Central din Găgăuzia care va fi parte componentă a sistemului organelor electorale ale Republicii Moldova, și exercită atribuțiile consiliului electoral de circumscripție de nivelul doi pentru organizarea alegerilor în Parlament, pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, în autoritățile administrației publice locale, precum și referendumurilor în condițiile prezentului cod. De asemenea, Consiliul Electoral Central din Găgăuzia va exercita atribuții de autoritate electorală centrală în cadrul organizării alegerilor pentru funcția de Guvernator (Bașcan) al Găgăuziei, a deputaților Adunării Populare a Găgăuziei, precum și referendumurile privind modificarea Regulamentului Găgăuziei sau destituirea Guvernatorului în

condițiile prezentului cod și actelor normative locale, adoptate de către Adunarea Populară a Găgăuziei.

Un factor important, care se evidențiază este că, regulile generale de organizare a alegerilor în sistemul național prevalează asupra regulilor regionale.

Președintele și secretarul Consiliului Electoral Central din Găgăuzia, se aleg de membrii consiliului aprobat de Adunarea Populăra a Găgăuziei. După alegere, președintele și secretarul Consiliului Electoral Central din Găgăuzia se confirma în funcție de CEC.

La fel, din conținutul documentului, reiese că finanțarea activității curente a Consiliului Electoral Central din Găgăuzia urmează a fi realizată din contul bugetului de stat prin intermediul CEC Republicii Moldova (contabilitate unică). La alegerile regionale, finanțarea curentă se efectuează din bugetul de stat, iar cea suplimentară necesară pregătirii și desfășurării alegerilor regionale din bugetul Găgăuziei.

Urmare examinării propunerilor prin prisma corespunderii acestora cu legislația națională în vigoare, Grupul de lucru consideră că principiile prevăzute sunt în corespundere cu prevederile Constituției Republicii Moldova, Carta Europeană pentru Autoadministrarea Locală, se încadrează în sistemul legislativ al Republicii Moldova și vin să concretizeze atribuțiile rezervate prin Legea nr. 344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei.

Totodată, principiile enunțate pun bazele legale de organizare și funcționare a sistemului organelor electorale naționale, care fiind dezvoltate prin cadrul legal subsidiar stabilesc și delimitează competențele cu care este investit Consiliul Electoral Central din Găgăuzia, parte componentă a organului electoral național, pentru o bună desfășurare a activităților privind alegerile și referendumurile. Acestea creează spațiu pentru dezvoltarea consensului politic și juridic, au un impact pozitiv asupra autonomiei UTA Găgăuzia.

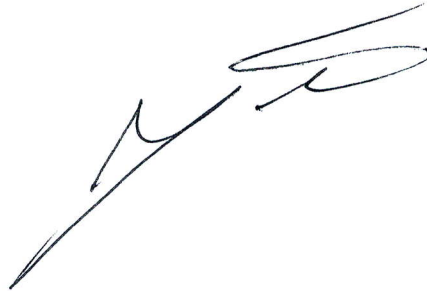
În concluzie, Grupul de lucru pentru asigurarea, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității unității teritoriale autonome Găgăuzia și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia, consideră că propunerile elaborate pot fi incluse în proiectul Codului electoral al Republicii Moldova nr. 288/2022 și proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative nr. 289/2022 pentru o reglementare durabilă.

Astfel, în urma discuțiilor purtate la masa rotundă, a fost agreată propunerea introducerii Comisiei Electorale Centrale a Găgăuziei în sistemul organelor electorale din Republica Moldova, care are drept scop promovarea unui sistem unic electoral, precum și asigurarea exercitării și protecției drepturilor electorale ale cetățenilor Republicii Moldova în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor regionale pe teritoriul UTA Găgăuzia.

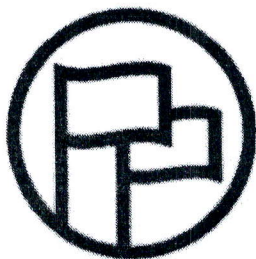
Luând în considerație cele expuse, pe platforma Secretariatului Grupului de lucru au fost elaborate unele amendamente la proiectul de lege

privind Codul electoral al Republicii Moldova nr. 288/2022 și proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative nr. 289/2022, care propun reglementări, ce urmează să se încadreze organic în textele proiectelor de lege menționate supra.

Remarcăm că, textele amendamentelor au fost coordonate cu Comisia Electorală Centrală și cu membrii Grupului de lucru.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție

Grupul de Lucru
Parlamentar
privind Găgăuzia

Gagauziyaylan
İlgili Parlamentin
Çalışma Grubu

41-3 nr. 5
02 noiembrie 2022

**Doamnei Olesia STAMATE
Președinta Comisiei juridice,
numiri și imunități**

Stimate Doamnă Președinte,

Vă aducem la cunoștință că, pe data de 25 octombrie 2022, la ședința Grupul de lucru pentru asigurarea, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității unității teritoriale autonome Găgăuzia și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia, în contextul dezbaterii și promovării proiectului codului electoral nr. 288/2022, a fost discutat subiectul **„Principii generale de încadrare a Comisiei Electorale din UTAG în sistemul organelor electorale naționale”**.

Informația la subiectul dat a fost prezentată de dna Angelica CARAMAN, Președinta Comisiei Electorale Centrale al Republicii Moldova și dna Iana COVALENCO, Președinta Comisiei Electorale Centrale a Găgăuziei, prin care au argumentat necesitatea includerii Comisiei Electorale Centrale Găgăuziei în sistemul organelor electorale din Republica Moldova. Potrivit principiilor stabilite de ambele comisii, organul electoral din unitatea teritorială autonomă va fi denumit Consiliul Electoral Central din UTAG. Acesta, devine parte componentă a sistemului organelor electorale, activitatea căruia va fi reglementată în legislația electorală. De asemenea, CEC UTAG va activa ca CEC în cadrul alegerilor Guvernatorului Găgăuziei și a Adunării Populare. Prin urmare, CEC UTAG i se atribuie statut de autoritate electorală de nivelul II, în cazul alegerilor și referendumurilor naționale și locale cu toate drepturile și obligațiile stabilite pentru CEC de nivelul II, cu excepția înregistrării candidaților în cadrul alegerilor locale.

Un factor important, care se cere a fi evidențiat este faptul că, regulile generale de organizare a alegerilor în sistemul național prevalează asupra regulilor regionale. La fel, din informația prezentată, reiese că finanțarea activității curente a CEC UTAG urmează a fi realizată din contul bugetului de stat prin intermediul CEC al Republicii Moldova (contabilitate unică).

Urmare examinării „**Principilor generale de încadrare a Comisiei Electorale din UTAG în sistemul organelor electorale naționale**” prin prisma corespunderii cadrului național legal, Grupul de lucru consideră că acestea sunt în corespundere cu prevederile Constituției Republicii Moldova, Carta Europeană pentru Autoadministrarea Locală se încadrează în sistemul legislativ al Republicii Moldova și vin să concretizeze atribuțiile rezervate prin Legea 344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei.

Larisa VOLOH
Copreședintele Grupului de lucru

Principii generale de încadrare a Comisiei Electorale din UTAG în sistemul organelor electorale naționale

Abrevieri:

AP UTAG - Adunarea Populară a U.T.A. Găgăuzia
CECE – Consiliul Electoral al Cîrumscripției Electorale (de nivelul II sau I)
CNAM - Compania Națională de Asigurări în Medicină
CNAS – Casa Națională de Asigurări sociale
SFS – Serviciul Fiscal de Stat
SIAS Alegeri – Sistemul Informațional de Stat „Alegeri”
RSA – Registrul de Stat al Alegătorilor

1. Privind *denumirea* organului electoral se propune a fi denumit Consiliul Electoral Central din UATG (în continuare CEC UTAG). Acesta devine parte componentă a sistemului organelor electorale activitatea căruia va fi reglementată în Codul Electoral al RM. CEC UTAG va avea activitatea permanentă prin intermediul a 2 membri permanenți (Președintele și Secretarul). Ei vor deține un statut special (de exemplu funcție de demnitate publică, dacă dețin această funcție le sunt imputabile toate obligațiile corespunzătoare inclusiv cunoașterea limbii de stat). Comparativ cu ceilalți conducători ai CECE de nivel II permanenți conform proiectului Codului Electoral al RM vor fi la o treaptă mai superioară, deoarece ultimii vor fi funcționari publici. La fel, membrii permanenți vor fi asistați de un aparat tehnic 3 unități (șofer, consultant-secretar, contabil) remunerați din bugetul de stat.
  2. CEC UTAG este *autoritate supremă și independentă* de organizarea a alegerilor pentru funcția de Bașcan al UTAG și AP UTAG. Totuși, în cadrul acestor scrutine nu va avea competență de:
    - a) acreditarea observatorilor internaționali;
    - b) supravegherea finanțării campaniilor electorale a concurenților electorali care sunt partide politice și blocuri electorale;
    - c) aplicarea sancțiunilor contravenționale.
- În calitate de autoritate supremă poate solicita suportul autorităților publice centrale și locale în procesul de organizare a alegerilor regionale. În procesul de control și supraveghere a finanțării campaniei electorale regionale urmează a fi stabilit mecanismul de interoperabilitate cu alte autorități publice (SFS, CNAS, CNAM etc).
3. CEC UTAG este *autoritate electorală de nivel II* în cazul alegerilor și referendumurilor naționale și locale cu toate drepturile și obligațiile stabilite pentru CECE de nivel II, cu excepția înregistrării candidaților în cadrul alegerilor locale.
  4. Componenta finală a CEC UTAG pentru fiecare perioadă electorală și scrutin în parte, cu excepția membrilor permanenți, se completează conform regulilor scrutinelor naționale și corespunzător regionale. Respectiv, în cazul alegerilor și referendumurilor naționale completarea va avea loc conform formulei stabilite în Codul Electoral al RM, iar în cazul alegerilor regionale conform regulilor stabilite de reglementările regionale.

5. Regulile generale de organizare a alegerilor în sistemul național prevalează asupra regulilor regionale (de exemplu perioada electorală, perioada de campanie, interdicțiile de finanțare a campaniei, regulile de întocmire a listelor electorale, examinarea litigiilor electorale etc). Acest aspect urmează a fi fixat exact în Codul Electoral al RM.
6. Finanțarea activității curente a CEC UTAG se realizează din contul bugetului de stat prin intermediul CEC Moldova (contabilitate unică). Finanțarea desfășurării alegerilor naționale are loc din bugetul de stat potrivit regulilor generale. Finanțarea alegerilor pentru funcția de Bașcan și AP UTAG din bugetul regional UTAG. Pentru finanțarea alegerilor regionale sistemul de evidență contabilă este gestionat de CEC UTAG prin angajarea prin contract pe durată determinată a personalului suplimentar corespunzător.
7. CEC UTAG are acces la modulele SIAS Alegeri gestionate de CEC (de exemplu RSA, Registrul funcționarilor electorali), inclusiv pentru organizarea alegerilor regionale. Urmează de stabilit în mod clar limita/scopul de acces la informațiile din sistemele informaționale respective, drepturile și responsabilitățile persoanelor care vor avea acest acces.
8. Conducătorii permanenți ai CEC UTAG sunt incluși în lista agenților constatați conform Codului Contravențional cu toate drepturile garantate acestuia, dar fără posibilitatea de aplicare a sancțiunilor (similar situației actuale la Președintele și vicepreședintele CEC).
9. Membrii permanenți CEC UTAG au dreptul să participe la ședințele CEC.
10. Alegerile pentru funcția de Bașcan și AP UTAG nu pot fi organizate concomitent sau intervalul +/- 45¹ zile de la ziua alegerilor naționale. La stabilirea datei alegerilor prevalează alegerile naționale.

Digitally signed by Caraman Angelica
Date: 2022.10.13 12:36:46 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Angelica CARAMAN,
Președinta Comisiei Electorale Centrale

Digitally signed by Covalenco Iana
Date: 2022.10.17 08:24:42 MSK
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iana KOVALENCO,
**Președinta Comisiei Electorale Centrale
din UTAG**

¹ Pentru a nu se suprapune termenul pentru constituirea BESV (cu 25 zile înainte de ziua alegerilor, eventual turul II +14 zile și + 1,2 activitate după ziua alegerilor – 42 minimum).